

Оскільки людина набуває досвіду одночасно на різних рівнях суспільних відносин, то будь-який життєвий конфлікт (порушення зв'язку) відображається на стані відповідної анатомічної структури організму – ендокринної залози, органа, системи органів.

В контексті проблеми управління здоров'ям пропонується система оздоровлення, в якій найбільшу ефективність будуть мати ті моделі, які враховують універсальні закони розвитку і забезпечують включеність людини у побудову суспільних відносин та вміння вибудовувати систему управління життям. Цілісне бачення органічної взаємодії ціннісних, культурно-світоглядних і морально-етичних причин захворювань дозволить замінити спадкову парадигму сучасної медицини на еволюційну парадигму причинової медицини майбутнього. Глибинна методологія, яка звертається до суті, а не до наслідку, підтримування здоров'я, а не лікування хвороби, охоплює всі сфери життєдіяльності, забезпечує високий рівень ангажованості людини в систему світобудови як природної форми гармонійного розвитку та еволюціонування.

Тамара Тюріна, Андрій Зачепа, Ліліана Кудрик, Оксана Микитюк
*Національний університет «Львівська політехніка»
Закарпатський державний університет, Ужгород
Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти*

ДУХОВНИЙ САМОРОЗВИТОК ЛЮДИНИ З ПОЗИЦІЙ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ

У світлі найновіших досліджень стає очевидним, що людина – це єдність духовного і земного начал, духовно-душевно-тілесна істота. Духовне начало в людині є первинним, визначальним, про що свідчать і релігійні, і духовно-езотеричні філософські джерела, а також досягнення сучасної науки. Закономірно постає питання духовного саморозвитку як запоруки повноцінного життя і самореалізації людини. Духовний саморозвиток людини – це довгий і надзвичайно складний шлях від земної істоти до духовно досконалої Хриstopодібної людини, яка стає провідником Божественної Волі та духовної енергії.

Згідно ап. Павла, є людина **душевна** і є людина **духовна**. Людина, народжена від плоті, – це **душевна** людина, тобто людина з не пробудженою духовністю. **Духовна** людина – це людина, яка усвідомлено прагне піднятися до рівня небесної досконалості – рівня свідомості Христа. Людина «сотворена за образом і подобою Божою» [Бут., 1: 26] і завдяки цьому вона може стати «досконалою, як досконалим Отець наш Небесний є» [Мт., 5: 48]. У Новому Завіті Христос казав: «Усе, що є Я, що Я роблю – будете пізніше робити і Ви, коли навчитеся через вашу сутність виражати волю Творця». Отже, у словах

Спасителя визначена кінцева мета еволюції людини: піднятися до рівня небесної досконалості й стати провідником Божественної Волі. Шлях від душевної людини до духовної – з'єднання людини з Богом, зміна людини від гріховної, егоїстичної в Хриstopодібну є ціллю людського життя.

Духовними, тобто «вдруге народженими», у стародавніх Містеріях (посвяченнях) в Індії, Єгипті, Давній Греції називали посвячених у Вищі Знання. Духовними були й апостоли Христа, які отримали хрещення Духом і Вогнем.

Згідно зі світовими релігіями і духовно-езотеричними філософськими системами, що ведуть людину шляхом еволюції – від людини душевної до духовної, тобто від людини до Боголюдини, шлях сходження – це пізнання себе і знаходження Бога в собі (коли людина починає жити з Богом у серці та з Його образом у думках), тобто з'єднання, злиття з Ним у єдине ціле (повернення до Нього). Цей шлях духовного зростання містить у собі три етапи: **Очищення, Осяяння і Вдосконалення** [див. 5, с. 54-78].

Перший етап духовної еволюції людини – це **очищення** її душевної природи: усвідомлене прагнення людини подолати свій егоїзм, свої моральні вади, що пов'язані із концентрацією людської свідомості на власній особі. Це кропітка безперервна праця над душевним самовдосконаленням, над умінням контролювати і регулювати свої емоції, почуття, думки; усвідомлене культивування в собі Вищих Почуттів.

Коли людина подолала низькі пристрасті, очистила свої почуття і думки, навчилася керувати ними, коли окрема воля перестає служити особистим цілям, щоб служити Вищій Волі, Богу, людям, коли вже немає «Я» і «мене», але є просто радість – «через мене», саме тоді можна стверджувати, що людина, дійсно очистившись душею, йде шляхом розвитку свого Вищого Духовного «Я» до Боголюдського стану – кінцевої мети своєї еволюції.

Синергетика – наука про взаємозв'язок і взаємодію. Як центральна наукова парадигма сучасної постнекласичної науки, синергетика є варіантом нового розуміння науки: вона формує нову раціональність, що передбачає усі форми пізнання дійсності (наукові і ненаукові), стає основою для їхньої інтеграції та взаємодії між собою, фундаментом для синтезу науки, релігії та езотерики. Наукові, релігійні та езотеричні методи у методології синергетики не протиставлені одне одному, вони взаємодіють між собою. Поєднання зусиль науки, релігії та езотерики і їх взаємне збагачення дозволяє наблизитися до розуміння природи духовності особистості та шляхів її саморозвитку. Ісусова проповідь високої моралі – «Блаженні чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога» [Мт., 5:8] – перший ступінь на цьому шляху. **Другий етап** духовної еволюції – це **осіяння людини**. Осяяння відбувається з людиною лише у тому випадку, якщо людина має розвинуте Вище Духовне «Я» до такого рівня, що стає здатною вступати в енергоінформаційну взаємодію з духовними

джерелами, що і призводить до розкриття її внутрішнього духовного бачення – інтуїції. Сутність творчої взаємодії з духовною літературою (релігійною, духовно-філософською) полягає у тому, що книга – це особливий вид енергетичної інформації, яку ми ще не здатні виміряти й досягнути. Вступаючи в енергоінформаційну взаємодію з людиною, духовні книги допомагають глибше пізнати себе і зрозуміти навколишній світ, «пробудити», «розкрити» в людській істоті її приховані духовні можливості, насичують духовною енергією. Така творча співпраця пробуджує потаємну енергію нашого організму, розкриває творчі сили, які містяться в глибинах Духу, що дані людині від народження, сприяє розвитку Вищого Духовного “Я” людини. О. І. Реріх пояснює творчу взаємодію людини із Ученням Живої Етики таким чином: «Учення – це могутня енергетична структура, що впливає на свідомість людини, коли вона стикається з нею. При заглибленні в Учення відбувається процес зміни свідомості людини, яка вбирає в себе ту енергетику, що закладена там її Великими Творцями». Літературу духовного напрямку необхідно читати не очима, а серцем і духом. Отже, на другому ступені духовної еволюції людини – етапі **осаяння** – у людини відкривається духовне бачення – інтуїція. Вона стає здатною відчувати Бога, досягнути внутрішню істинну сутність речей і явищ [Див.: 4]. **Третій етап** духовної еволюції людини – це її **духовне самовдосконалення** (трансформація її фізичної, психічної та духовної природи), пов’язане з розкриттям центрів вищої свідомості людини.

Розкриття центрів та їх вогненна трансмутація сприяє очищенню, розширенню і витонченню свідомості людини, переродженню людського організму в цілому (якісно змінюється і перетворюється фізичний провідник людини, в неї з’являються нові сили та здібності). З розкриттям центрів, згідно з Живою Етикою, закінчується шлях людський і починається шлях Боголюдський. Як уже зазначалося раніше, метою еволюції земної людини є підняття її до рівня людини високодуховної, просвітленої – людини з рівнем свідомості Христа. Коли людина піднялась на рівень духовної висоти, що пов’язане з досягненням космічної свідомості, у неї з’являється відчуття злиття з космічним цілим, вона починає відчувати себе частиною Всесвіту. За словами сучасного психолога А. Б. Орлова, людина, яка досягла таких духовних вершин, «перестає себе відчувати особистістю, свого роду ареною боротьби у собі “добра” і “зла”, наповненою суперечливими знаннями і почуттями, моральною істотою, яка протистоїть іншим людям у їх окремоті, самотньому “его”, вона починає сприймати себе одночасно як джерело і як посередник, провідник радісної любові» [3, с. 18]. Найяскравішими прикладами таких повністю, як їх називає А. Б. Орлов, персоніфікованих особистостей є типи Будди, Христа, Магомета.

Отже, остання, найвища стадія духовної еволюції людини на Землі – поява Просвітленої, Досконалої, Звільненої, Високодуховної людської істоти,

людини Хриstopодібної, яка, знайшовши Бога в собі, з'єдналася з Творцем, живе і діє відповідно до еволюційних Духовних Законів Всесвіту, і через яку на Землю транслюються Вищі Духовні Енергії, що сприяють очищенню та одухотворенню земної дійсності.

1. *Біблія*. Книги священного писання Ветхого и Нового Завета. – М.: Библейские общества, 1994. – 1376 с.;
2. *Кудрик Л.Г., Сурмяк Ю.Р.* Индиго: Діти Нової Свідомості. Посібник для вчителів, виховників і батьків. – Львів: СПОЛОМ, 2008. – 176 с.;
3. *Орлов А. Б.* Личность и сущность: внешнее и внутреннее Я человека // *Вопр. психол.* – 1995. – № 2. – С. 5-19;
4. *Тюріна Т.* Інтуїція: синергетичний підхід. – Львів: СПОЛОМ, 2010. – 136 с.;
5. *Тюріна Т.* Шляхи духовного формування особистості. – Львів: СПОЛОМ, 2007. – 116 с.

Тетяна Соколова

Донецький університет економіки і права

ДУХОВНІ ОСНОВИ УСПІШНОСТІ

Життя сучасної людини відрізняється швидким темпом, насиченою інформацією, високим емоційним напруженням, хаотичним мисленням. Сьогодні в нашому суспільстві відбуваються суттєві зміни, кожна людина більше дбає про матеріальний добробут, а одвічні основи духовного життя знецінюються. А якщо в людських душах не утверджуються ідеї загальнолюдських духовних цінностей, які сформовані тисячоліттями і закріплені в етичних вченнях світових релігій, людство через моральну кризу може опинитися на межі світового катаклізму. Тому таким важливим сьогодні являється звернення людини до духовних скарбів свого внутрішнього світу, потреб власної душі, а не тільки тіла. Треба пам'ятати, що абсолютні вічні цінності, а саме: добро, честь, любов та справедливість завжди мають бути найголовнішим моральним орієнтиром у житті людини, яка бажає досягти успіху.

Успішна діяльність, якою б вона не була напруженою, має порівняно небагато негативних наслідків. Невдачі завжди виснажують людину. Тому дуже важливо знайти ту роботу, яка буде подобатися більше всього і цінуватися людьми, бо кожна людина потребує визнання. Кожній людині уготовано пройти свій шлях в житті та займатись саме тим, до чого вона схильна, але чи у кожної є необхідні дані для цього? Адже людина повинна мати не тільки бажання, але й певні здібності, особливі риси характеру, що проявляють її як успішного робітника.

Успішність – це особливий стан душі, коли людина почувається щасливою, впевненою в собі. Вона знаходиться у злагоді і з зовнішнім світом, і з